

۱۷

دیوان دادگستری دعاوی ایران - ایالات متحده

IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL
AWARD

Case No. B40

Chamber Two

پرونده شماره ب - ۴۰

شعبه دو

حکم شماره ۲ - ب - ۴۰-۴۵

IRAN UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL	دادگاه دادگستری دعاوی امراز - ایالات متحده
ثبت شد - FILED	
Date	20 NOV 1987
۱۳۶۶ / ۸ / ۲۹	
No.	شماره B40

شرکت ملی گاز ایران»

خواهان»

- - -

ایالات متحده امریکا»

خوانده.

حکم

یک - سابقه و گردش کار

۱ - در ۱۵ زانویه ۱۹۸۲ [۲۵ دی ماه ۱۳۶۰] شرکت ملی گاز ایران ("خواهان") دادخواستی به ثبت رساند و خساراتی به مبلغ ۲۵،۲۵۲ میلیون ریال از ایالات متحده آمریکا ("خوانده") مطالبه کرد. ادعا از تحریمهای اقتصادی که خوانده در ۱۴ نوامبر ۱۹۷۹ [۲۳ آبان ماه ۱۳۵۸] علیه ایران وضع نمود، ناشی می شود. حسب ادعا، این تحریمهای مانع حمل ماشین آلات و تجهیزاتی شد که خواهان خریداری کرده بود و این امر بنوبه خود موجب شد که تکمیل و بهره برداری از پالایشگاه گاز خانگیران و مجتمع گردآوری گاز خانگیران و پروژه های مربوط با تاخیر مواجه گردد.(۱)

۲ - در ۱۹ آوریل ۱۹۸۲ [۳۰ فروردین ماه ۱۳۶۱] خوانده اظهاریه ای تحت عنوان "عرضحال ایالات متحده برای صدور دستور رد ادعاهای به دلیل عدم صلاحیت"(۲) به ثبت رساند. ایالات متحده در عرضحال خود استدلال کرد که ادعا از صلاحیت دیوان خارج است، زیرا مطابق با الزامات ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی نیست. خوانده اظهار می دارد که در هر حال، چون ادعا از وضع تحریمهای اقتصادی ناشی می شود، طبق بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی، از حیطه صلاحیت دیوان خارج است. در خاتمه، ایالات متحده درخواست دارد که دیوان طبق ماده ۲۱ قواعد خود، قبل از ادامه رسیدگی به پرونده، درباره عرضحال وی به عنوان یک موضوع مقدماتی، رأی دهد.

---

(۱) در دادخواست سخنی از طرح اختلاف یا مساعله تفسیر یا اجرای بیانیه های الجزیره به میان نیامده و یا فی الواقع به اعمال خوانده بعد از تاریخ اجرای آن بیانیه ها، یعنی ۱۹ زانویه ۱۹۸۱ [۲۹ دی ماه ۱۳۵۹] مربوط نمی شود.

(۲) در عرضحال، خواسته مشابهی برای پرونده های شماره ب - ۴۶، الف - ۱۰ و ب - ۵۴ نیز عنوان شده است. دو پرونده اول بدنبال درخواست استرداد از طرف خواهان ها، مختومه گردید و پرونده شماره ب - ۵۴ در حال حاضر در شعبه یک مطرح است.

۳ - دیوان طی دستور مورخ ۲۰ نوامبر ۱۹۸۶ [۲۹ آبان ماه ۱۳۶۵] از خواهان خواست که نظرات خود را درباره عرضحال خوانده به ثبت رساند. در ۲۶ اوت ۱۹۸۷ [چهارم شهریور ماه ۱۳۶۶] خواهان دستور دیوان را اجرا نمود. خواهان در جوابیه خود انکار کرد که ایران از ادعاهای ناشی از وضع تحریمهای اقتصادی صرفنظر کرده و به ویژه نپذیرفت که این قبیل ادعاهای مشمول استثنای صلاحیت مندرج در بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی باشند. به علاوه، خواهان در پاسخ به استدلالات خوانده مبنی براینکه این ادعا مشمول موارد تصریح صلاحیت مندرج در ماده دو نمی‌باشد، به استدلال وسیعتری بر مبنای اصل کلی (ب) بیانیه عمومی^(۳)، یعنی قصد طرفین برای حل اختلافات از طریق داوری استناد کرد.

۴ - در ۲۹ سپتامبر ۱۹۸۷ [هفتم مهر ماه ۱۳۶۶]، خوانده از دیوان اجازه خواست که "پاسخ مختصری" به جوابیه خواهان به ثبت رساند. نظر به اینکه هر دو طرف فرصت داشته‌اند که نظرات خود را درباره موضوعات صلاحیتی مطرح در این پرونده ارائه دهند و با توجه به تصمیم دیوان که ذیلاً آمده است، درخواست خوانده رد می‌شود.

۵ - هیچکی از طرفین درخواست تشکیل جلسه استماع نکرده است و بنابراین دیوان مقرر می‌دارد که درباره موضوع صلاحیت مطرح در پرونده حاضر، براساس مدارک تسلیمی، تصمیم گرفته شود.

---

(۳) بیانیه مورخ ۱۹ زانویه ۱۹۸۱ [۲۹ دی ماه ۱۳۵۹] دولت جمهوری دموکراتیک و مردمی الجزایر.

دوم - دلایل حکم

۶ - دیوان ملاحظه می کند که ادعا توسط شرکت ملی گاز ایران ثبت و توسط معاون وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران امضاء شده است. دیوان قبله "نظر داده است که این خواهان یک واحد تحت کنترل دولت ایران است و [بنابراین] مسلمان" مشمول تعریف "ایران" در بند ۳ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی می باشد. رجوع شود به: ص ۱۱ [متن انگلیسی] حکم شماره ۹۷-۵۴-۳ (مورخ ۲۰ دسامبر ۱۹۸۳ آذر ماه ۱۳۶۲) صادره در پرونده دیمز اند مور و جمهوری اسلامی ایران و سایرین، و ص ۳ [متن انگلیسی] حکم شماره ۲۵۴-۲۶۳-۲ (مورخ ۱۸ سپتامبر ۱۹۸۶ شهریور ماه ۱۳۶۵) صادره در پرونده اونسکو اینکورپوریتد و شرکت ملی گاز ایران. بنابراین، ادعا، ادعائی است بین دو دولت و یک "ادعای رسمی" است که صلاحیت دیوان بر آن، در بند ۲ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی تعریف شده است.

۷ - صلاحیت دیوان نسبت به "ادعاهای رسمی" محدود به ادعاهایی است که از ترتیبات قراردادی بین دو دولت برای خرید و فروش اجناس و خدمات ناشی شده باشند. در این پرونده، خواهان مدعی وجود چنین قرارداد یا قراردادهایی بین خود و خوانده نشده است. در واقع، خواهان صراحتاً اظهار می دارد که ادعا "از تحریمهای اقتصادی ایالات متحده امریکا ناشی شده است". بنابراین، چون ادعا یک ادعای "رسمی" است، ولی از آن گونه ترتیبات قراردادی که در بند ۲ ماده دو تصريح گردیده، ناشی نمی شود، دیوان مقاعد شده است که ادعا خارج از حیطه صلاحیت آنست. با توجه به این نظر، دیوان لازم نمی داند که در مورد استدلالات طرفین درباره ذیربسط بودن استثنای صلاحیت مندرج در بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی راعی دهد.

ولی خواهان مضافاً" به عنوان مبنای صلاحیتی دیگری در این پرونده، به اصل کلی (ب) بیانیه عمومی استناد و استدلال می کند که علیرغم اشاره صريح به ترتیبات قراردادی برای خرید و فروش اجنباس و خدمات در بند ۲ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی، قصد اعلام شده دو دولت، حل و فصل کلیه دعاوی از طریق داوری بوده است و بنابراین ادعا لزوماً مشمول بیانیه حل و فصل دعاوی می باشد. دیوان عمومی قبله" راعی داده است که این قصد صريح دو دولت، مشروط و مقید به عبارتی است که بلافاصله قبل از آن آمده، یعنی "در چهارچوب و پیرو شرایط دو بیانیه". رجوع شود به: تصمیم شماره الف - ۲ - ۱ مورخ ۲۶ زانویه ۱۹۸۲ [ششم بهمن ماه ۱۳۶۰] دیوان عمومی. دیوان معتقد است که برای اینکه ادعای حاضر به صورت ارائه شده، مشمول صلاحیت دیوان باشد، باید در چارچوب بند ۲ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی مورد رسیدگی قرار گیرد^(۴). به دلایل مذکور در فوق (رجوع شود به: بند ۷ فوق) دیوان معتقد است که ادعا حائز شرایط مندرج در بند ۲ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی نمی باشد و بنابراین باید مردود شناخته شود.

سوم - حکم

۹ - به دلایل پیش گفته،

دیوان به شرح زیر حکم صادر می کند:

(الف) ادعای شرکت ملي گاز ایران به دلیل فقد صلاحیت رد می شود.

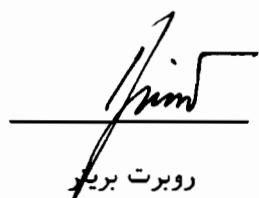
---

(۴) رجوع شود به پانوشت ۱ فوق.

- ٦ -

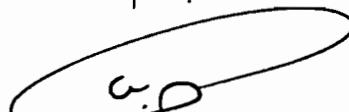
(ب) هر یک از طرفین باید هزینه های داوری خود را متقابل گردد.

لاهه، به تاریخ ۲۹ نوامبر ۱۹۸۷ برابر با آبان ماه ۱۳۶۶

روبرت بریلی

رئیس شعبه دو

به نام خدا

حید بهرامی احمدی
مخالف

جرج اچ. آلدربیچ